

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจความเชี่ยวชาญ ความเชื่ออำนาจภายในตน ภูมิหลังและความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข และศึกษากลุ่มตัวแปรที่สามารถร่วมกันทำนายความพึงพอใจในงาน ของพยาบาลวิชาชีพ ได้แก่ อำนาจความเชี่ยวชาญ ความเชื่ออำนาจควบคุมภายในตน ประสบการณ์ในวิชาชีพ การเข้าร่วมโครงการวิชาการ และการอบรมเฉพาะทางการพยาบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

ก. ประชากรและตัวอย่างประชากร

1. ประชากร เป็นพยาบาลวิชาชีพในตำแหน่งพยาบาลประจำการที่มี ประสบการณ์การทำงานด้านการพยาบาลตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยสามัญดังนี้ หอผู้ป่วยอายุรกรรม หอผู้ป่วยศัลยกรรม หอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์ หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม หอผู้ป่วยสูติกรรมหลังคลอด และหอผู้ป่วยรีเวชกรรม ในโรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวง สาธารณสุข

2. ตัวอย่างประชากร ทำการสุ่มตัวอย่างประชากรโดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบหลายขั้นตอนจากพยาบาลประจำการ จำนวน 924 คน ของ 9 โรงพยาบาล ใน 5 ภาค โดยการสุ่มตัวอย่างโรงพยาบาลภาคละครั้งหนึ่งของโรงพยาบาลศูนย์ในแต่ละภาค ได้ตัวอย่าง โรงพยาบาล จำนวน 9 โรงพยาบาล และกำหนดขนาดตัวอย่างประชากรโดยคำนวณจากสูตร ของยามาเน (Yamane) ได้ขนาดตัวอย่างประชากร 279 คน

ข. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมี 4 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม สํารวจข้อมูลส่วนบุคคลมีลักษณะแบบเติมคำและแบบสำรวจรายการ เพื่อรวบรวมตัวแปร 3 ตัวแปร คือ ประสบการณ์ในวิชาชีพ การเข้าร่วมโครงการวิชาการ และการได้รับการอบรมเฉพาะทางการพยาบาล

ชุดที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการแสดงออกถึงการใช้อำนาจความเชี่ยวชาญ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้เหตุผลในการปฏิบัติการพยาบาล การกล้าแสดงออกถึงการมีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ การสร้างความเชื่อมั่นในความรู้ ความเชี่ยวชาญทางการพยาบาล และการได้รับการยอมรับการใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีจำนวน 26 ข้อ

ชุดที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในงาน ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับความสำเร็จในงาน การได้รับการยอมรับ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าในงาน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีจำนวน 25 ข้อ

ชุดที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจควบคุมภายในตน มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีจำนวน 20 ข้อ

2. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากการพิจารณาและตัดสินของผู้ทรงคุณวุฒิด้านผู้ชำนาญการพยาบาล และอาจารย์พยาบาลจากสถาบันการศึกษาของรัฐ จำนวน 14 ท่าน แล้วยนำมาปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นจึงนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติคล้ายกับประชากรจริง จำนวน 30 คน และหาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีคำนวณสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) ได้ค่า ความเที่ยงดังนี้

อำนาจความเชี่ยวชาญ	.90
ความเชื่ออำนาจควบคุมภายในตน	.90
ความพึงพอใจในงาน	.85

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อกับหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลศูนย์ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและวิธีการสุ่มตัวอย่างประชากรและรวบรวมแบบสอบถามจากพยาบาลที่เป็นตัวอย่างประชากร ใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 5 สัปดาห์ แบบสอบถามส่งไป 279 ชุด ส่งกลับมา 275 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์นำมาวิเคราะห์ 270 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.77 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSx (Statistical Package for the social sciences) คำนวณหาค่าร้อยละ มีชนิดสมมติ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที่ วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรพยากรณ์ และตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ และสร้างสมการพยากรณ์ที่ดีที่สุด โดยการวิเคราะห์ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาค่าเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น ๆ (Stepwise multiple regression analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะตัวอย่างประชากรมีลักษณะดังนี้

1.1 พยาบาลประจำการ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในวิชาชีพ 1-5 ปี ร้อยละ 47 6-10 ปี ร้อยละ 36.7 11-15 ปี ร้อยละ 12.6 16-20 ปี ร้อยละ 3.3 และน้อยที่สุดคือ 20 ปีขึ้นไป ร้อยละ .7 (ตารางที่ 4)

1.2 พยาบาลประจำการ เคยเข้าร่วมโครงการวิชาการจำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 50.7 และไม่เคยเข้าร่วมโครงการวิชาการ จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 49.3 ในจำนวนพยาบาลประจำการที่เข้าร่วมโครงการวิชาการ เข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลประจำการมากที่สุด รองลงมาคือ เข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการ เข้าร่วมโครงการวิจัยและโครงการอื่น ๆ ตามลำดับ

1.3 พยาบาลประจำการ ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเฉพาะทางการพยาบาล มีจำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 73 พยาบาลประจำการส่วนน้อยเข้ารับการอบรมเฉพาะทางการพยาบาลมีจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 27 ในจำนวนที่เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่อบรมเป็นระยะเวลา 1-4 สัปดาห์ รองลงมาเป็นระยะเวลา 17-20 สัปดาห์ 21-24 สัปดาห์ 13-16 สัปดาห์ ตามลำดับ

2. ศึกษาคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคะแนนการแสดงออกถึงการใช้อำนาจความเชี่ยวชาญ ความเชื่ออำนาจภายในตน และความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ

2.1 การแสดงออกถึงการใช้อำนาจความเชี่ยวชาญของพยาบาลประจำการ โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปฏิบัติเป็นบางครั้ง ($\bar{X} = 87.69$) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การแสดงออกถึงทางใช้เหตุผลในการปฏิบัติการพยาบาล พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ ($\bar{X} = 27.54$) การแสดงออกถึงการกล้าแสดงออกถึงการมีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปฏิบัติเป็นบางครั้ง ($\bar{X} = 21.52$) การแสดงออกถึงการสร้างความเชื่อมั่นในความรู้ความเชี่ยวชาญ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปฏิบัติเป็นบางครั้ง ($\bar{X} = 18.84$) และด้านการได้รับการยอมรับการใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญทางการพยาบาล มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับได้รับการยอมรับเป็นบางครั้ง ($\bar{X} = 19.78$) (ตารางที่ 8) และเมื่อพิจารณาเป็นแผนก พบว่า พยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานในแผนก นรีเวชกรรม สูติกรรม ออร์โธปิดิกส์ ศัลยกรรม กุมารเวชกรรม และอายุรกรรม มีคะแนนเฉลี่ยที่แสดงออกถึงการใช้อำนาจความเชี่ยวชาญ ในขณะที่ปฏิบัติการพยาบาล อยู่ในระดับปฏิบัติเป็นบางครั้ง ($\bar{X} = 89.45$, 89.00 , 88.62 , 88.53 , 86.48 และ 88.24 ตามลำดับ) และโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปฏิบัติเป็นบางครั้ง ($\bar{X} = 87.69$) (ตารางที่ 9)

2.2 พยาบาลประจำการมีความพึงพอใจในงาน โดยรวมมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 86.17$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความสำเร็จในงาน ลักษณะของงานมีค่าคะแนนเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 19.91$, 18.69 ตามลำดับ) ส่วนการได้รับการยอมรับนับถือความก้าวหน้าในงาน และความรับผิดชอบ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 17.01$, 15.80 และ 14.77 ตามลำดับ) (ตารางที่ 7) และ

เมื่อพิจารณาเป็นแผนก พบว่า พยาบาลประจำการปฏิบัติงานในแผนกนรีเวชกรรม สูติกรรม และออร์โธปิดิกส์ มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 88.95$, 88.68, และ 87.43 ตามลำดับ) และพยาบาลที่ปฏิบัติงานอยู่ในแผนกอายุรกรรม ศัลยกรรม และกุมารเวชกรรม มีค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 86.42$, 85.72 และ 83.43 ตามลำดับ) (ตารางที่ 9)

2.3 พยาบาลประจำการ มีความเชื่ออำนาจภายในตน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 83.40$) (ตารางที่ 10) และเมื่อพิจารณาตามแผนกที่พยาบาลปฏิบัติงานอยู่ พบว่า พยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานอยู่ในแผนกสูติกรรมหรือนรีเวชกรรม ออร์โธปิดิกส์ อายุรกรรม ศัลยกรรม และกุมารเวชกรรม มีคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 88.21$, 84.95 , 83.14 , 83.11 , 82.50 และ 82.16 ตามลำดับ) (ตารางที่ 9)

3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ จำแนกตาม เคยเข้าร่วมโครงการวิชาการกับไม่เคยเข้าร่วมโครงการวิชาการ เคยเข้ารับการอบรมเฉพาะทางการพยาบาลกับไม่เคยเข้ารับการอบรมเฉพาะทางการพยาบาล และ ประสบการณ์ในวิชาชีพที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า

3.1 พยาบาลประจำการที่เคยเข้าร่วมโครงการวิชาการ มีความพึงพอใจในงานสูงกว่า พยาบาลประจำการที่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 11) เป็นการตอบสนองสมมติฐานข้อที่ 6

3.2 พยาบาลประจำการที่เคยเข้ารับการอบรมเฉพาะทางการพยาบาล กับไม่เคยเข้ารับการอบรมเฉพาะทางการพยาบาล มีความพึงพอใจในงาน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 11) ปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 5

3.3 พยาบาลประจำการ ที่มีประสบการณ์ในวิชาชีพ 1-5 ปี 6-10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจในงานอยู่ในระดับปานกลาง และความพึงพอใจในงาน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 12) เป็นการตอบสนองสมมติฐานข้อที่ 4

4. ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจความเชี่ยวชาญ ความเชื่ออำนาจภายในตน และความพึงพอใจในงาน การวิจัยพบว่า

4.1 อำนาจความเชี่ยวชาญของพยาบาลวิชาชีพ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความเชื่ออำนาจภายในตน ($r = .49$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เป็นการตอบสนองสมมติฐานข้อที่ 1

4.2 อำนาจความเชี่ยวชาญของพยาบาลวิชาชีพ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความพึงพอใจในงาน ($r = .73$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เป็นการตอบสนองสมมติฐานข้อที่ 2

4.3 อำนาจความเชื่อภายในตน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความพึงพอใจในงาน ($r = .59$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นการตอบสนองสมมติฐานข้อที่ 3

5. วิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ที่ร่วมกันพยากรณ์ความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพ ได้แก่ อำนาจความเชี่ยวชาญมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ ($R^2 = .5358$) คือ สามารถพยากรณ์ความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพ ได้ร้อยละ 53.58 และเมื่อเพิ่มตัวแปรพยากรณ์ ความเชื่ออำนาจภายในตนเข้าไป พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เพิ่มขึ้น .6068 นั่นคือ ตัวพยากรณ์ทั้งสองตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์ความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพได้ร้อยละ 60.68 (ตารางที่ 13) ตอบสนองสมมติฐานข้อที่ 7 เพียง 2 ตัวแปร คือ อำนาจความเชี่ยวชาญและความเชื่ออำนาจภายในตน ส่วนตัวแปร ประสพการณ์ในวิชาชีพ การเข้าร่วมโครงการวิชาการ และการอบรมเฉพาะทางการพยาบาลนั้น พิจารณา ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน (B) ไม่ปรากฏว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ

นำกลุ่มตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด มาสร้างสมการพยากรณ์ความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพ ได้สมการพยากรณ์ดังนี้ คือ

สมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ

$$Y' = -3.2383 + .5771 \text{ อำนาจ} - \text{เชี่ยวชาญ} + .4652 \text{ อำนาจ} - \text{ในตน}$$

และสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐาน

$$Z' = .5805Z_{\text{อำนาจ} - \text{เชี่ยวชาญ}} + .3063Z_{\text{อำนาจ} - \text{ในตน}}$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ตัวแปรที่พยากรณ์ความพึงพอใจของพยาบาลประจำการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จำนวน 2 ตัวแปร คือ อำนาจความเชี่ยวชาญ ความเชื่ออำนาจภายในตน อำนาจความเชี่ยวชาญสามารถอธิบายความแปรผันของความพึงพอใจของพยาบาลประจำการได้เป็นอันดับแรก ซึ่งอธิบายความแปรผันได้ร้อยละ 53.58 ($R^2 \text{ change} = .5358$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกเมื่อพิจารณาน้ำหนักทิศทาง ($B = .5805$) แสดงว่า พยาบาลประจำการที่มีอำนาจความเชี่ยวชาญ มีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจในงาน ได้ถึงร้อยละ 58.05 (ตารางที่ 16) เนื่องจากในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการ มีปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลความพึงพอใจในงาน ดังนั้นเมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์อำนาจควบคุมภายในตน เข้าไปในขั้นที่สอง จึงสามารถเพิ่มอำนาจในการอธิบายความแปรผันของความพึงพอใจในงาน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ได้เป็นร้อยละ 60.68 ($R^2 = .6068$) เมื่อพิจารณาน้ำหนักและทิศทาง ($Beta = .3055$) พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกแสดงว่า พยาบาลประจำการที่มีอำนาจความเชี่ยวชาญร่วมกับมีเชื่ออำนาจภายในตน จึงมีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 7.10 ($R^2 \text{ change} = .0710$) (ตารางที่ 15) และ ตัวพยากรณ์อำนาจความเชี่ยวชาญกับอำนาจภายในตน สามารถร่วมกันอธิบายความแปรผันของความพึงพอใจในงานประจำการได้มากกว่า ตัวพยากรณ์เพียงตัวเดียว

ซึ่งสามารถอภิปราย ข้อค้นพบต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้ คือ

1. อำนาจความเชี่ยวชาญ ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า พยาบาลประจำการได้แสดงออกถึงการใช้อำนาจความเชี่ยวชาญ โดยการแสดงออกถึงการสร้างการยอมรับ การใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญด้วยการแสดงออก 4 ลักษณะ คือ

1.1 การแสดงออกถึงการใช้เหตุผลในการปฏิบัติการพยาบาล มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ ($\bar{X} = 27.54$) ที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่า เมื่อวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อ พบว่า การปฏิบัติการพยาบาลด้านนี้ เป็นการใช้กระบวนการพยาบาล ซึ่งปัจจุบันนี้องค์การพยาบาลทั่วไปได้นำกระบวนการพยาบาล มาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับพยาบาล ได้นำความรู้ทางทฤษฎีมาสู่การปฏิบัติที่มีคุณภาพ และเป็นที่เชื่อถือของผู้รับบริการ (กอบกุล

พันธ์ เจริญวรกุล, 2521) ซึ่งกระบวนการพยาบาลนี้ สามารถช่วยให้พยาบาลประจำการได้แสดงออกถึงการใช้เหตุผลในการปฏิบัติการพยาบาลเป็นส่วนใหญ่ แต่ยังไม่ถึงระดับสูงสุดของกระบวนการพยาบาล ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะแนวทางการปฏิบัติในการใช้กระบวนการพยาบาลยังไม่ชัดเจน และยังขาดการนิเทศอย่างต่อเนื่องจากหัวหน้าหอผู้ป่วย จึงไม่มีข้อมูลย้อนกลับสำหรับให้พยาบาลประจำการทราบถึงแนวทางการปรับปรุง การใช้กระบวนการพยาบาลที่มีผลให้การปฏิบัติการพยาบาลที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยจูงใจอย่างหนึ่งสำหรับพยาบาลในการใช้อำนาจความเชี่ยวชาญเพิ่มขึ้นถึงระดับสูงสุดของการใช้กระบวนการพยาบาล จึงควรมีการพัฒนาในด้านนี้ เพิ่มมากขึ้นต่อไปเพื่อผลในเชิงคุณภาพการพยาบาล

1.2 ด้านการกล้าแสดงออกถึงการมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางการพยาบาลพบว่า พยาบาลประจำการ มีการแสดงออกถึงการมีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นบางครั้ง ($\bar{X} = 21.52$) การที่พยาบาลประจำการมีการแสดงออกถึงการมีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นบางครั้ง อาจเป็นเพราะว่า พยาบาลประจำการที่มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกมีการเคารพสิทธิความคิดเห็น และพฤติกรรมของเพื่อนร่วมงานในขณะที่มีการอภิปรายปัญหาของผู้ป่วยร่วมกับทีมพยาบาล การเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ หรือเมื่อเกิดความขัดแย้งในขณะปฏิบัติงานพยาบาลประจำการก็จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากพยายามควบคุมผู้อื่น (ก้าวร้าว) มาเป็นควบคุมพฤติกรรมของตนเอง ว่าควรจะเลือกแสดงความรู้ความเชี่ยวชาญในโอกาสใดจึงจะเหมาะสม และจะแสดงออกวิธีใด (Clark, 1978) ซึ่งพยาบาลประจำการตระหนักดีว่าไม่มีบุคคลใด ที่จะแสดงออกถึงพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมได้ตลอดเวลา และทุก ๆ สถานการณ์ (Clark, 1978) แต่ในทางปฏิบัติจริงแล้วพยาบาลประจำการมีการแสดงออกถึงการใช้ ถึงการใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นบางครั้งเท่านั้น ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ยังไม่มีรูปแบบที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นขณะมีการเรียนการสอน อาจเนื่องจากจำนวนนักศึกษายาบาลในแต่ละชั้นปีนั้นมีจำนวนมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกันระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์พยาบาล โดยเฉพาะวิทยาลัยพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นแหล่งผลิตพยาบาลที่ใหญ่ที่สุด วิธีการสอนส่วนใหญ่จึงเป็นการบรรยาย โอกาสที่จะส่งเสริมให้นักศึกษายาบาลมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกมีน้อย ส่วนในด้านการฝึกปฏิบัติงาน นักศึกษายาบาลจะปฏิบัติงานภายใต้การนิเทศของอาจารย์พยาบาลกับ

พยาบาลวิชาชีพที่อยู่ในสภาพที่ฝึกปฏิบัตินั้น และมักจะเป็นไปในลักษณะของการปฏิบัติตามกันเป็นส่วนใหญ่ สำหรับอาจารย์พยาบาลนั้น ตามที่กล่าวมาแล้วว่าจำนวนนักศึกษา กับอาจารย์พยาบาล ไม่สมดุลย์กัน ซึ่งพบว่าอาจารย์พยาบาลต้องนิเทศนักศึกษาพยาบาลในสัดส่วน ตั้งแต่ 1:4, 1:8, 1:16 หรือบางสถาบันอาจสูงถึง 1:20 (กองงานวิทยาลัยพยาบาล, 2530) ดังนั้น อาจารย์พยาบาลจึงไม่สามารถนิเทศนักศึกษาพยาบาลได้ทั่วถึง ส่วนใหญ่เน้นเรื่องเทคนิคการพยาบาล และคอยดูแลช่วยเหลือให้นักศึกษาพยาบาลปฏิบัติการพยาบาลโดยไม่เกิดอันตรายต่อผู้ป่วย ส่วนการส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมกรกล้าแสดงออกโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายมีน้อย และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลที่ยังคงมีระบบอาวุโสอยู่ จึงมีการปฏิบัติการพยาบาลตามพยาบาลที่มีประสบการณ์มานาน ดังนั้น พยาบาลประจำการจึงมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกถึงการใช้อำนาจความเชี่ยวชาญเป็นบางครั้งเท่านั้น จึงจำเป็นต้องมีวิธีการพัฒนาด้านการกล้าแสดงออกถึงการใช้ความรู้ความสามารถให้มากยิ่งขึ้น

1.3 ด้านการสร้างเชื่อมั่นในความรู้ความเชี่ยวชาญ ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลประจำการมีการสร้างเชื่อมั่นในความรู้ความเชี่ยวชาญ เป็นบางครั้ง ($\bar{x} = 18.84$) ที่เป็นเช่นนี้เพราะพยาบาลประจำการมีโอกาสเข้ารับการอบรมเฉพาะทางการพยาบาลน้อย คือ ร้อยละ 27 เข้าร่วมโครงการการวิชาการที่โรงพยาบาลจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถทางการพยาบาล พบว่า พยาบาลประจำการมีการเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพการพยาบาล ร้อยละ 44.7 สัมมนาทางวิชาการ ร้อยละ 29.6 โครงการวิจัย ร้อยละ 17.9 และอื่น ๆ อีก ร้อยละ 7.8 จะเห็นได้ว่า กิจกรรมเหล่านี้เกิดขึ้นในระดับค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพยาบาลประจำการได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาน้อย หรือตัวของพยาบาลประจำการเอง อาจจะไม่มีความสนใจพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง เพราะความรู้ความสามารถที่มีอยู่ก็สามารถปฏิบัติงานให้เสร็จตามเวลาได้แล้ว มีผลให้พยาบาลประจำการในโรงพยาบาลศูนย์ได้สร้างเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถเป็นบางครั้ง ซึ่งควรได้พัฒนาให้สูงขึ้นตามข้อเสนอแนะของ Talbott and Mason (1986) ที่ได้เสนอแนะวิธีการพัฒนาอำนาจของพยาบาลคือ ศึกษาจากงานที่ทำอยู่ ศึกษาจากวารสาร เข้าศึกษาอบรมเฉพาะทางการพยาบาล หรือเข้าร่วมทีมพยาบาลวิเคราะห์

ปัญหาและพิจารณาริธีการแก้ปัญหาให้กับผู้ป่วย เหล่านี้เป็นการสร้างความเชื่อมั่นในความรู้ ความเชี่ยวชาญ

1.4 ด้านการได้รับการยอมรับการใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญทางการแพทย์ ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลประจำการได้รับการยอมรับการใช้ความเชี่ยวชาญเป็นบางครั้ง ($\bar{X} = 19.78$) ซึ่งในด้านการได้รับการยอมรับการใช้ความเชี่ยวชาญนี้ สัมพันธ์กับการแสดงออกถึงการใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญ กล่าวคือ พยาบาลประจำการการแสดงออกถึงการใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญให้ผู้อื่นเห็นและรับรู้เป็นบางครั้ง ดังนั้นจึงได้รับการยอมรับการใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นบางครั้ง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าพยาบาลประจำการปฏิบัติงาน โดยเน้นแต่เรื่องทักษะทางการแพทย์ (รัตน ทองสวัสดิ์, 2532) ที่กล่าวไว้ว่าใน ทศวรรษ 1980 นี้ ยังมีพยาบาลจำนวนไม่น้อย คำนึงถึงแต่ในเรื่องพื้นฐานทางด้านเทคนิค ทางทางการแพทย์ และผลการวิจัยของ Mallick (1974) พบว่า ผู้ป่วยไม่รู้ถึงความมีคุณค่า ของพยาบาลเลย และเมื่อศึกษาถึงกิจกรรมการพยาบาลที่ผู้ป่วยได้รับ พบว่า ไม่ใช่บริการ ทางวิชาชีพ ดังนั้น จึงควรได้รับการพัฒนาในด้านการสร้างการยอมรับในความรู้ความ เชี่ยวชาญให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อเพิ่มความมีคุณค่าและศักดิ์ศรีของพยาบาลวิชาชีพต่อไป

2. ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการกับตัวแปร พยากรณ์

จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงาน ของพยาบาลประจำการคือ ตัวแปรสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ คือ อำนาจความเชี่ยวชาญ ความ เชื่ออำนาจภายในตน โดยที่อำนาจความเชี่ยวชาญมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความ พึงพอใจในงาน ($r = .73$) ตัวแปรความเชื่ออำนาจภายในตนมีความสัมพันธ์ทางบวกใน ระดับปานกลางกับความพึงพอใจในงาน ($r = .59$) จะเห็นได้ว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัวนี้ มีความ สัมพันธ์กับความพึงพอใจในงาน เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญและประโยชน์ที่ได้เมื่อพยาบาล ประจำการเป็นผู้ที่มีอำนาจความเชี่ยวชาญ และมีความเชื่ออำนาจภายในตน ผู้วิจัยจึงอภิปราย อำนาจความเชี่ยวชาญ และมีความเชื่ออำนาจภายในตน ดังนี้คือ

พยายามประจำการที่มีอำนาจความเชี่ยวชาญนั้น Hollander (1979) กล่าวไว้ว่า เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นภายในตนเองสูง และมีความริเริ่มสร้างสรรค์ Luthans and Davis (1985) กล่าวเสริมว่า ผู้ที่มีอำนาจความเชี่ยวชาญว่าเป็นผู้ที่น่าเชื่อถือไว้วางใจ และ Steven (1982) กล่าวถึง อำนาจความเชี่ยวชาญทางการพยาบาล ว่าเป็นอำนาจในการปฏิบัติการพยาบาล สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ป่วยให้เป็นไปตามที่ต้องการได้ โดยผู้ป่วยยอมรับความรู้ความเชี่ยวชาญ และยินยอมปฏิบัติตาม ซึ่งลักษณะของผู้ที่มีอำนาจความเชี่ยวชาญนี้ เป็นลักษณะสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ความก้าวหน้าในงาน การที่พยาบาลเป็นผู้ที่มีอำนาจความเชี่ยวชาญต้องได้รับการยอมรับจากผู้ร่วมงานและผู้รับบริการ พยาบาลต้องแสดงออกถึงความสามารถในการให้การพยาบาล ที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญ และ Bown (1980) กล่าวถึง พยาบาลที่มีอำนาจว่า ทำให้ตัวพยาบาลเองรู้สึกว่าคุณค่าและสามารถแลกเปลี่ยนความรู้โดยตรงไปตรงมา ซึ่งเป็นปัจจัยจูงใจให้พยาบาล มีความพึงพอใจในงาน ดังนั้น ผลการวิจัยจึงพบว่า อำนาจความเชี่ยวชาญมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความพึงพอใจในงาน

ส่วนตัวแปรพยากรณ์อีกตัว ที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงาน คือ ความเชื่ออำนาจภายในตน จากมโนทัศน์ของความเชื่ออำนาจภายในตน อธิบายได้ว่า พยาบาลวิชาชีพที่มีความเชื่อหรือรับรู้ว่าเหตุการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตน ทั้งความสำเร็จเกิดจากการกระทำของตนเอง มีบุคลิกลักษณะมีความเชื่อมั่นในตน มีความกระตือรือร้นต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและพยายามปรับปรุงตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมนั้น ๆ เห็นคุณค่าของทักษะและความพยายามของตนเอง ใช้กระบวนการแก้ปัญหา มีความเชื่อมั่นในเหตุผล มีความตั้งใจศึกษาหาความรู้ และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น จะเห็นได้ว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน และได้แสดงออกในการปฏิบัติ จะมีความพึงพอใจในงานซึ่งลักษณะเฉพาะที่อาจนำไปสู่ความสำเร็จเช่นเดียวกันกับอำนาจความเชี่ยวชาญ ซึ่งบ่งบอกถึงความมานะความพยายามที่จะทำงานในความรับผิดชอบสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้น ผลการวิจัยจึงพบได้ว่า อำนาจควบคุมภายในตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในงาน

นอกจากนี้ ยังพบอีกว่า ตัวแปรพยากรณ์ความเชื่ออำนาจภายในตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับอำนาจความเชี่ยวชาญอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .49$) แสดงให้เห็นว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างแท้จริง ถึงแม้ว่าจะมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ก็ตาม อาจกล่าวได้ว่า ความเชื่ออำนาจภายในตนช่วยส่งเสริมให้มีการใช้อำนาจความเชี่ยวชาญมากขึ้น อภิปรายได้ดังนี้ การแสดงออกถึงการมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางการพยาบาล และการแสดงออกถึงการสร้างความเชื่อมั่นในความรู้ความเชี่ยวชาญ และการให้เหตุผลในการปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ น่าจะได้รับความสำเร็จสูง ตามที่ Strickland (1977) สรุปไว้ว่า บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน ทำงานเป็นระบบระเบียบใช้กระบวนการแก้ปัญหา มีความตั้งใจศึกษาหาความรู้ และสามารถคิดค้นหาสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ เป็นการนำไปสู่การตัดสินใจที่ดี จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมเหล่านี้เป็นการสร้างฐานอำนาจความเชี่ยวชาญ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความมั่นใจในการใช้อำนาจความเชี่ยวชาญ พยาบาลจึงสามารถปฏิบัติงานด้วยความมั่นใจในคุณภาพ และผลการวิจัยนี้ยังตรงกับผลงานวิจัยของ Gorman and Clark (1986) คือ พยาบาลได้รับการเพิ่มอำนาจโดยการอบรมกลยุทธ์การวิเคราะห์ทางการพยาบาล กิจกรรมการเปลี่ยนแปลง การทำงานร่วมกับวิชาชีพอื่น การหาผู้สนับสนุนทางการบริหาร พบว่า พยาบาลกลุ่มทดลองมีทักษะการวิเคราะห์งานการพยาบาลสูง สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ดี ประสพผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และมีความพึงพอใจในงาน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Neaves (1989) ที่พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจที่อิสระ เป็นการยืนยันว่าพยาบาลที่มีอำนาจความเชี่ยวชาญ และมีความเชื่ออำนาจภายในตนจะสามารถปฏิบัติงานได้รับความสำเร็จมากขึ้น

จากการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ทั้งสองตัว คือ อำนาจความเชี่ยวชาญ กับความเชื่ออำนาจภายในตน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในงาน และตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ มีความสัมพันธ์เป็นสามมิติ คือ อำนาจความเชี่ยวชาญมีความสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตน ความเชื่ออำนาจภายในตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในงาน และอำนาจความเชี่ยวชาญมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจด้วย และตัวแปรพยากรณ์ทั้งสองตัว สามารถพยากรณ์ความพึงพอใจ แสดงให้เห็นว่า อำนาจความเชี่ยวชาญ และความเชื่ออำนาจภายในตน มีความสำคัญต่อความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการอย่างแท้จริง จึงควรมีการพัฒนาการใช้อำนาจความเชี่ยวชาญมากขึ้น และสร้างเสริมให้พยาบาลประจำการมีความเชื่ออำนาจภายในตนเพิ่มมากขึ้น เพื่อคุณภาพของการปฏิบัติการพยาบาล

4. ตัวแปรที่ไม่สามารถพยากรณ์ความพึงพอใจในงาน ได้แก่ ประสบการณ์ในวิชาชีพ การเข้าร่วมโครงการวิชาการ การเข้ารับการอบรมเฉพาะทางการพยาบาล

ประสบการณ์ในวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์ในวิชาชีพ 1-5 ปี 6-10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจในงานอยู่ในระดับปานกลาง และไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 12) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุกัญญา แสงมุกข์ (2529) ที่พบว่า พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในวิชาชีพ 1-5 ปี 6-10 ปี 11-20 ปี และ 20 ปี ขึ้นไป มีความพึงพอใจในงานอยู่ในระดับปานกลางและความพึงพอใจในงานไม่แตกต่างกัน จะเห็นได้ว่า ประสบการณ์ในวิชาชีพมีความหลากหลายไม่สามารถบอกได้ว่าประสบการณ์สูงหรือประสบการณ์ต่ำ มีความพึงพอใจในงานสูง อาจเป็นธรรมชาติของงานของพยาบาลเอง พยาบาลสามารถปรับตัวให้เข้ากับงานได้ ดังนั้น จึงไม่สามารถพยากรณ์ความพึงพอใจในงานได้

ในทำนองเดียวกันกับการอบรมเฉพาะทางการพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลประจำการที่เคยเข้ารับการอบรมเฉพาะทางการพยาบาล กับไม่เคยเข้ารับการอบรมเฉพาะทางการพยาบาล มีความพึงพอใจในงานอยู่ในระดับปานกลาง และความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะเรื่องที่ได้รับอบรมไม่ตรงกับงานที่ปฏิบัติอยู่ ผู้เข้ารับการอบรมมีจำนวนน้อย จึงไม่สามารถบอกได้ว่าเข้ารับการอบรมแล้วจะมีความพึงพอใจมากกว่า ผู้ที่ไม่เคยเข้ารับการอบรม แสดงว่า มีตัวแปรอื่นที่มีความสำคัญมากกว่าที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในงาน

ส่วนการเข้าร่วมโครงการวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลประจำการที่เคยเข้าร่วมโครงการวิชาการมีความพึงพอใจสูงกว่าพยาบาลประจำการที่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการวิชาการ แต่ไม่สามารถบอกได้แน่ชัดว่าการเข้าร่วมโครงการวิชาการสูง จะทำให้เกิดความพึงพอใจในงาน ดังนั้นจึงไม่สามารถพยากรณ์ความพึงพอใจในงานได้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัย พบว่า ความเชื่ออำนาจภายในของพยาบาลประจำการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการแสดงออกถึงการใช้อำนาจความเชี่ยวชาญและความพึงพอใจในงาน และพบว่า พยาบาลประจำการมีความเชื่ออำนาจภายในตนมาก จึงมีแนวโน้มว่าจะมีการแสดงออกถึงการใช้อำนาจความเชี่ยวชาญมากขึ้น และมีความพึงพอใจในงานมากขึ้นด้วย ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารการพยาบาล

1. สนับสนุน การแสดงออกถึงการใช้อำนาจความเชี่ยวชาญ โดยให้ความสำคัญในการแสวงหาวิธีและรูปแบบการสร้างเสริมให้มีการแสดงออกถึงการใช้อำนาจความเชี่ยวชาญ เช่น ใช้ระบบพยาบาลเจ้าของไข้ การประชุมปรึกษาทางการพยาบาล เป็นต้น
2. สนับสนุน การสร้างความเชื่ออำนาจภายในตนให้มากขึ้น โดย
 - 2.1 สร้างมาตรการหรือวิธีการที่ทำให้มีการนำกระบวนการพยาบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเต็มรูปแบบ เช่น รายงานการรับเวร-ส่งเวร ด้วยแผนการพยาบาลนี้เทศการประกันคุณภาพการพยาบาล
 - 2.2 สร้างบันไดอาชีพ โดยพิจารณาแนวทางความก้าวหน้าของพยาบาลทุกระดับและทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกัน เช่น ทางด้านการศึกษา การปฏิบัติพยาบาลในคลินิก การบริหารการพยาบาล และการวิจัยทางการพยาบาล เป็นต้น
 - 2.3 ให้โอกาสพยาบาลประจำการได้แสดงความรู้ความสามารถได้อย่างอิสระและอยู่ในขอบเขตวิชาชีพ เช่น เสนอผลงานทางวิชาการ และผลงานการวิจัยประจำปี หรือทำหนังสือรายงานผลงานประจำปี เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารการศึกษา

1. ปลุกฝังแนวคิดเรื่อง การแสดงออกถึงการใช้อำนาจความเชี่ยวชาญ โดยการเน้นการใช้กระบวนการพยาบาล ฝึกพฤติกรรมการกล้าแสดงออก การสร้างการยอมรับการใช้อำนาจความเชี่ยวชาญ และการสร้างความเชื่อมั่นในความรู้ความเชี่ยวชาญ
2. ปรับปรุงการเรียนการสอน โดยสนับสนุนให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงออกมากขึ้น เช่น การสอนโดยวิธีการสัมมนา การสอนแบบเรียนรู้ด้วยวิธีการแก้ปัญหา (Problem-based learning)
4. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อสนับสนุนพฤติกรรมกล้าแสดงออกถึงการใช้อำนาจความความสามารถในด้านต่าง ๆ เช่น ชมรม ดนตรี กีฬา อนุรักษ์ธรรมชาติ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. จากผลการวิจัย พบว่า การแสดงออกถึงการใช้อำนาจความเชี่ยวชาญทางการพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในงานอยู่ในระดับสูง ($r = .73$) กล่าวคือ ถ้าพยาบาลประจำการมีการแสดงออกถึงการใช้อำนาจความเชี่ยวชาญสูงขึ้น ก็จะมี ความพึงพอใจในงานสูงขึ้นด้วย ผู้วิจัยจึงเสนอการทำวิจัยในพยาบาลจบใหม่เพิ่มอำนาจความเชี่ยวชาญโดยการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้เหตุผลในการปฏิบัติการพยาบาล พฤติกรรมกล้าแสดงออก และการสร้างความเชื่อมั่นในความรู้ความเชี่ยวชาญ แล้วทดลองใช้ระยะเวลาหนึ่ง และวัดความสามารถในการใช้อำนาจความเชี่ยวชาญ

2. การวิจัยครั้งนี้ พบว่า ความสามารถของกลุ่มพยาบาลที่ร่วมกันพยากรณ์ความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลศูนย์ สามารถอธิบายความผันแปรของความพึงพอใจในงานได้ร้อยละ 60.68 จะเห็นได้ว่า ยังมีส่วนที่ยังไม่ถูกอธิบายอีก ร้อยละ 34.32 ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาตัวพยากรณ์อื่น ๆ ที่สามารถพยากรณ์ความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการให้สูงกว่าการวิจัยครั้งนี้ เช่น รูปแบบการบริหารของผู้บริหารระดับการศึกษาของผู้บริหาร และสัมพันธภาพระหว่างผู้ร่วมงาน เป็นต้น

ศูนย์วิจัยที่โรงพยาบาล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย